

Jätetilasto 2020

Yhdyskuntajätteet

Yhdyskuntajätteen määrä jatkoi kasvuaan vuonna 2020 – suurin osa jätteistä hyödynnettiin edelleen energiana

Vuonna 2020 yhdyskuntajätettä kertyi noin 3,3 miljoonaa tonnia. Edellisvuoteen verrattuna kokonaisjättemäärä kasvoi 170 000 tonnilla, eli yli viisi prosenttia. Jätteiden käsittelymuotojen keskinäisissä osuuksissa ei tapahtunut suuria muutoksia. Jättemäärä vastasi noin 596 kilogrammaa asukasta kohden laskettuna.

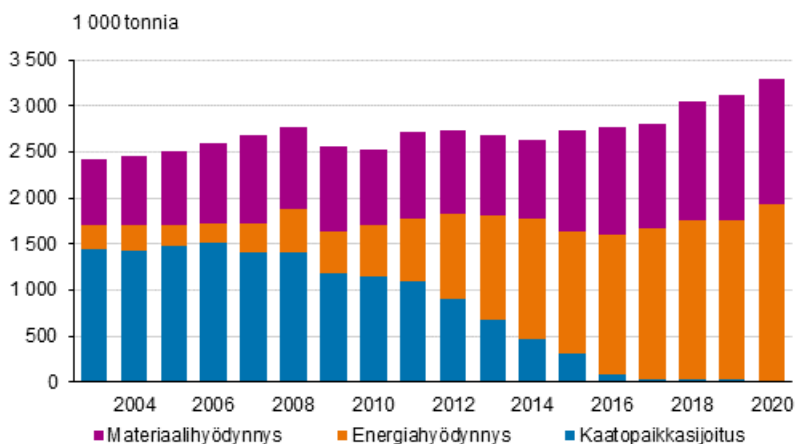
Vuonna 2020 yhdyskuntajätettä kertyi 3 296 000 tonnia. Edellisvuoteen verrattuna kasvua oli noin 170 000 tonnia, eli yli viisi prosenttia. Jättemäärän kasvu on jatkunut useita vuosia peräkkäin.

Yhdyskuntajätteeksi katsotaan asumisessa syntyvien jätteiden lisäksi niihin rinnastettavat kaupan, teollisuuden ja palveluiden jätteet, kuten toimistoista ja ruokaloista kertyvät jätteet.

Energiahyödyntäminen on yleisin yhdyskuntajätteen käsittelytapa

Eri jätteenkäsittelytapojen välillä ei tapahtunut suuria muutoksia. Jätteiden energiahyödyntäminen on vuodesta 2012 asti ollut merkittävin yhdyskuntajätteen käsittelymuoto – vuonna 2020 sen osuus kasvoi hieman, 58 prosenttiin. Yhdyskuntajätteiden energiahyödyntäminen perustuu sähkön ja lämmön yhteistuotantoon, ja lämpöä hyödynnetään varsinkin kaukolämpöverkoissa.

Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain vuosina 2004–2020

Jätteiden materiaalihyödynnyksen osuus väheni hieman ollen 42 prosenttia. Toisaalta sen kokonaismäärä pysyi samalla tasolla kuin aiemmin; yhdyskuntajätteen kokonaismäärän kasvu ohjautui pääosin energiahyödynnykseen. Vuonna 2020 kaatopaikkasijoituksen entuudestaan jo hyvin pieni osuus väheni noin puoleen prosenttiin yhdyskuntajätteen kokonaismäärästä.

Erityisesti biojätettä ja muovia kierrätettiin aiempaa enemmän

Sekajätettä kertyi yhdyskunnissa yli 1,6 miljoonaa tonnia: määrä kasvoi vajaalla kahdeksalla prosentilla edellisvuodesta. Lähestulkoon kaikki sekajäte päätyi energiahyödynnykseen.

Materiaalina erilliskerättyjen jätejakeiden kokonaismäärä kasvoi 1,5 miljoonaan tonniin. Paperi- ja kartonkijätteen, biojätteen ja muovijätteen keräysmäärät kasvoivat edellisvuodesta määrällisesti eniten. Erilliskerätyn paperi- ja kartonkijätteen määrä kasvoi vajaalla kymmenellä prosentilla. Osa pakkausjätteitä koskevista tiedoista perustuu arvioon joka on laadittu vuoden 2019 tietojen perusteella. Paperi- ja kartonkipakkausten osalta tiedot ovat tarkempia ja jätemäärän kasvu oli selvää.

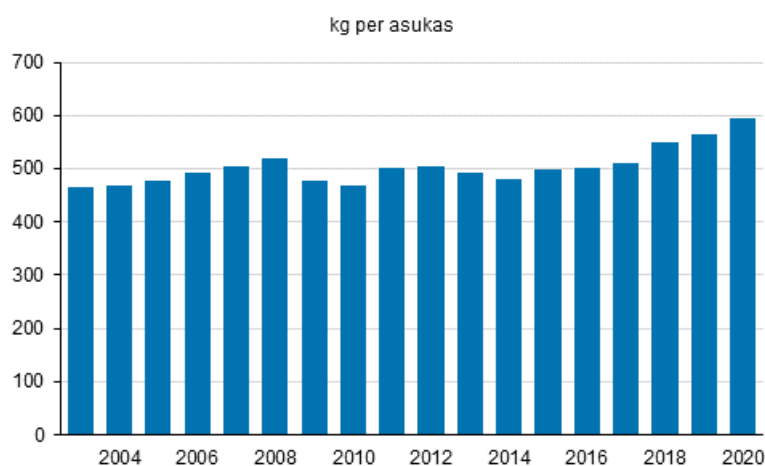
Biojätettä erilliskerättiin kuusi prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Biojätteestä suurin osa kompostoitiiin ja mädätettiin, lisäksi erilaisten elintarvikerasvojen energiapolttoaineeksi jalostaminen on lisääntynyt. Mädätys tuottaa biokaasua, minkä lisäksi mädätysjäännöstä ja kompostimultaa voidaan hyödyntää esimerkiksi maanparannusaineena tai viherrakentamisessa.

Muista erilliskerättyistä jätteistä eniten kasvua oli muovijätteen määrässä. Myöhemmin täydentyvät pakkausjätetiedot tarkentavat käsittelymääriä, muovijätteen osalta todennäköisesti kasvattaen.

Yhdyskuntajättemäärä kasvoi 596 kilogrammaan asukasta kohden laskettuna

Jättemäärä kasvoi myös suhteutettuna Suomen väkilukuun. 2010-luvun alussa jättemäärä vakiintui noin 500 kilogrammaan asukasta kohden. Vuonna 2020 yhdyskuntajättemäärä oli 596 kilogrammaa asukasta kohden – määrä kasvoi 31 kiloa edellisvuodesta.

Yhdyskuntajättekertymä asukasta kohden 2004-2020

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yhdyskuntajätekeräys 2020, tonnia.....4

Laatuseloste: Jätetilasto.....5

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yhdyskuntajättekertymä 2020, tonnia

	Kaikki käsittelyt yhteensä	Materiaali-hyödynnys (psl. kompostointi ja mädätys)	Kompostointi ja mädätys	Energia-hyödynnys	Hävityspoltto	Kaatopaikka-sijoitus
Sekajäte	1 658 712	1 010	16 365	1 628 358	111	12 868
Erilliskerätyt yhteensä, josta	1 524 310	913 643	425 465	180 214	1 932	3 056
- Paperi ja kartonkijäte	483 962	478 834	0	5 121	7	0
- Biojäte	494 279	27 401	411 920	53 306	7	1 645
- Lasijäte	80 860	80 138	0	22	20	680
- Metallijäte	128 948	128 941	0	0	7	0
- Puujäte	102 384	77 790	150	24 285	2	157
- Muovijäte	92 662	56 802	0	35 305	21	534
- Sähkö- ja elektroniikkaromu	61 778	61 757	0	0	21	0
- Muut erilliskerätyt	79 437	1 980	13 395	62 175	1 847	40
Muut ja erittelemättömät	113 135	11 794	2 356	96 414	479	2 092
Kokonaisjättemäärä	3 296 157	926 447	444 186	1 904 986	2 522	18 016

Laatuseloste: Jätetilasto

Relevanssi

Jätetilaston laatii Tilastokeskus. Se kuuluu Suomen viralliseen tilastoon (SVT) sekä Euroopan tilastojärjestelmään (ESS). Tilasto laaditaan EU:n jätetilastoasetuksen (EU 2150/2002) ja sen korjausten ja tarkennusten mukaisesti. Suurin osa tilaston tiedoista perustuu julkisten laitosten tai toimielinten keräämiin rekisteri- ja tilastoaineistoihin. Tuottajavastuuorganisaatiot ovat myös velvoitettuja toimittamaan tietoa jatkuvasti. Yhteistyö tiedon tuottajien kanssa on vakaalla pohjalla ja tilastoinnin jatkuvuus taattu.

Jätetilastossa seurataan jätekertymien sekä jätteiden käsittelyn määriä ja näiden muutoksia. Tilasto kattaa kaikki jätteiden luokat ja jakeet kohdistettuna kansantalouden päätoimialoille ja kotitalouksiin. Tilasto on tarkoitettu yhteiskunnallisen päätöksenteon, yritysten ja muiden sidosryhmien sekä tutkimuksen tarpeisiin. Aineisto kerätään yhtenevästi koko valtakunnan alueelta, pois lukien Ahvenanmaa, jonka tiedon toimittaa Ahvenanmaan tilastoviranomainen ÅSUB. Jätteiden kertymä ja käsittely tilastoidaan erikseen. Kertymä kertoo yhden vuoden aikana valtakunnan rajojen sisällä syntyneen jätteen määrän tuhansina tonneina. Käsittelyluvut kertovat jätteen hyödyntämisestä ja hävittämisestä käsitteytävän mukaan jaoteltuna. Jätetilaston taustaluokitteluna käytetään yleistä toimialaluokitusta. Jätteet luokitellaan tilastolainsäädännön mukaisen jäte- ja ongelmajäteluettelon sekä tilastollisen jäteluokituksen mukaan. Luokitukset ovat saatavilla osoitteessa

Jätetilastossa se <http://www.stat.fi/meta/luokitukset/index.html>. Jätteen käsittelyä kuvaavia R ja D – koodeja käytetään direktiivin 2008/98/EY mukaisesti.

Menetelmäkuvaus

Tilastoaineistona käytetään pääosin ympäristöhallinnon YLVA - valvonta- ja kuormitustietojärjestelmän tietoja, joita täydennetään Tilastokeskuksen kokoamalla tiedoilla. Täydentäviä tietoja saadaan muista tilastoista, valtion rekistereistä sekä mm. Työ- ja elinkeinoministeriön, Suomen ympäristökeskuksen, ELY-keskusten, tutkimuslaitosten, käsittelylaitosten ja tuottajavastuuorganisaatioiden keräämistä tiedoista. Kansalliset tarpeet pyritään huomioimaan tilaston tuotannossa. Ensisijaisesti jätetilaston kehittymistä kuitenkin ohjaa eurooppalainen tilastolainsäädäntö ja siinä asetetut vaatimukset.

Tietojen tarkkuus ja oikeellisuus

Teollisuuden toimialojen osalta jätteen kertymistä ja käsittelyistä saadaan täsmällistä valvontatietoa suoraan YLVA -järjestelmästä. Tietojen tarkistamiseen käytetään Tilastokeskuksen keräämiä tuotantomäärätietoja. Muiden toimialojen ja kotitalouksien osalta jätekertymien määrittämiseen käytetään toimialakohtaisia raportteja tai malleihin perustuvia laskentamenetelmiä. Joissakin tapauksissa eri tietolähteiden tietoja joudutaan yhdistämään. Yhdyskuntajäte jaetaan teollisuuden, palvelusektorin ja kotitalouksien jätteiksi laskentamallin avulla paperi- ja pahvijätettä lukuun ottamatta. Laskentamalli perustuu ensisijaisesti HSY:n alueella tehtyyn jätetutkimukseen. Jätteen käsittely on valvottua, luvanvaraista toimintaa, josta saadaan myös täsmällistä valvontatietoa suoraan YLVA-järjestelmän kautta. Tuottajavastuuorganisaatiot keräävät ja toimittavat tietoja tuottajavastuun alaisista jätteistä.

Jätteiden tuonti- ja vientitiedot on laskettu Tullin ulkomaankauppa-aineistoita perustuen CN-nimikkeistöön (Combined Nomenclature). CN-nimikkeistö on Euroopan yhteisön yhdistetty nimikkeistö, jonka 8-numeroisia nimikkeitä käytetään vienti-ilmoituksissa ja sisäkaupan tilastoilmoituksissa.

Ulkomaankauppätiedoista on poimittu jätteiksi luokiteltavat erät perustuen Eurostatin menetelmään. Koska jätteiden tuonti- ja vientitiedot johdetaan eri lähteestä kuin muu jätetilasto, tietojen välillä saattaa olla eroja muun muassa tiedonkeruussa käytettyjen luokitusten määrittämistä johtuen.

Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston mittausjakso on yksi kalenterivuosi. Jätetilastossa julkaistavat tiedot ovat lopullisia tietoja. Niitä voidaan kuitenkin muuttaa myöhemmin, esimerkiksi käsitteistön muuttuessa tai tietojen tarkentuessa. Muutoksista ilmoitetaan jätetilaston sivulla Tilastokeskuksen www-palvelussa. Jätetilaston julkistamistiedot löytyvät Tilastokeskuksen julkistamiskalenterista verkko-osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

Tietojen saatavuus ja selkeys

Jätetilaston tiedot ovat saatavilla Tilastokeskuksen www-palvelussa osoitteessa <http://www.stat.fi/til/jate/index.html>. Tilastotiedot raportoidaan kahden vuoden välein EU:n tilastovirastolle Eurostat:iin, jonka kautta tiedot päätyvät kansainvälisiin tilastotietokantoihin ja julkaisuihin.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Jätteiden kertymät ja käsittelyt ovat saatavilla keskenään vertailukelpoisina taulukoina vuodesta 2004 lähtien. Yhdyskuntajätteeksi katsottavien tukku- ja vähittäiskaupan jätteiden osalta tilastointi on tarkentunut vuoden 2015 tiedoista lähtien, mikä lisää yhdyskuntajätteiksi luokiteltujen jätteiden kokonaismäärää sekä vaikuttaa eri käsittelymuotojen välisiin suhteisiin. Jätetilastoinnin käsitteistö löytyy täsmällisesti määriteltynä jätetilastoasetuksen toimeenpanon käsikirjasta (Manual on waste statistics), joka on saatavilla verkkosivulla osoitteessa <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-ra-13-015>

Yhtenäisyys

Tilastoinnissa käytetyt kansalliset luokitukset ovat yhteensopivia eurooppalaisten luokitusten kanssa joko suoraan tai luokitusavaimen avulla. Luokitusten muutokset ja poikkeamat tilastointi- ja raportointikäytännöissä voivat aiheuttaa vaihtelua eri vuosien välillä tai vaikeuttaa tilastojen kansainvälistä vertailua.

Lisätietoja

Juha Espo 029 551 3463

Heidi Pirtonen 029 551 3583

Vastaava osastopäällikkö:

Katri Kaaja

ymparistotilinpito@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Jätetilasto 2020, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute